Werkkatern 4 Samenleven in verscheidenheid

Les 1 en 2 Allemaal mensen en toch allemaal anders

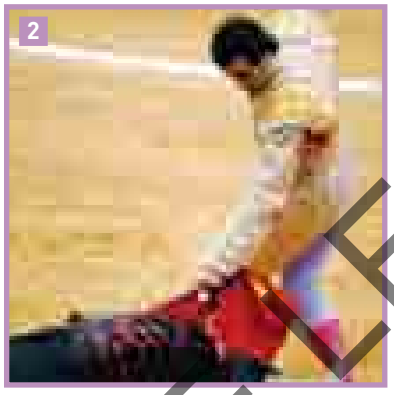
Naam: Klas:

VERSIE LERAARSKAMER

1 Praatplaat

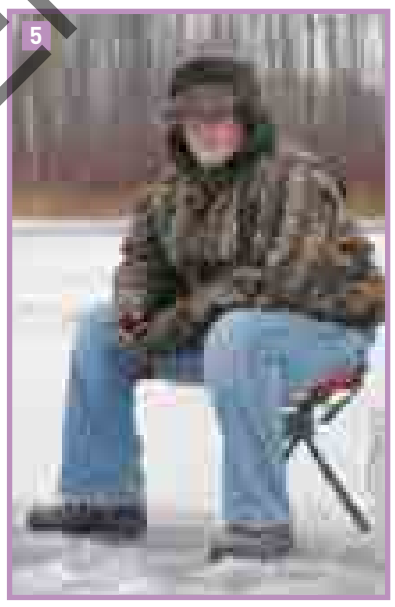
Bespeek in je groepje deze foto's. Gebruik de vraagwoorden onderaan. Raadpleeg eventueel je atlas. Noteer eventueel enkele sleutelwoorden.

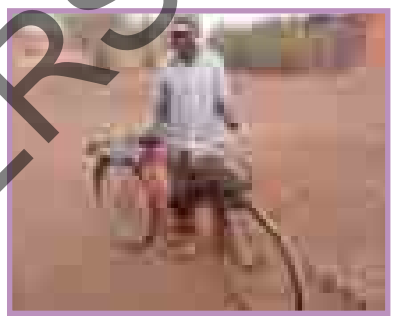

Wie?	Wat?	Waar?	Waarom?

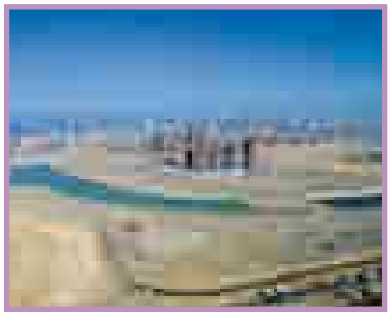
2 Hé, anders dan bij ons!

Onze fotograaf is net terug van een wereldreis. Hij heeft heel wat te tonen en te vertellen.
Weet jij waar hij dit heeft meegemaakt?
Gebruik je atlas. Kruis aan.

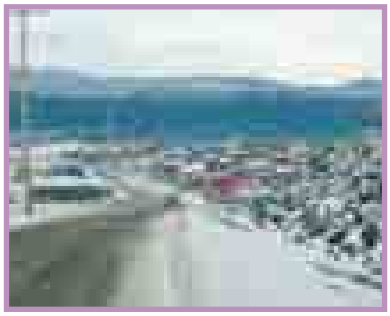
Er heerst een enorme drukte in de stad. Het regent zachtjes. Wat mij opvalt is dat de auto's links van de weg rijden.	❑ Parijs ☒ Londen ❑ Rome
Een man zit te vissen bij een gat dat hij in het ijs heeft gemaakt. Hij heeft veel sneeuw moeten wegscheppen, voor hij dat gat kon maken. Hij beweegt een klein stukje aas op en neer, totdat een vis erin hapt. Omdat het nog erg koud is, is de man flink ingeduffeld.	☒ Canada ❑ Nederland ❑ Senegal
In het midden van het restaurant staat de kok bij het vuur. De menukaart is voor mij onleesbaar. Ook van de taal begrijp ik geen sikkepit. De klanten hebben een eigenaardig bestek. Zij eten met stokjes.	❑ Italië ❑ Marokko ☒ Japan
Het is drukkend warm. In de smalle straatjes hangen doeken boven je hoofd. Die schaduw doet deugd. Het is er razend druk in de winkelsteegjes. Verkopers prijzen je hun waar aan.	❑ Oslo ☒ Marrakech ❑ Tokio
De woningen zijn armtierig. In het straatbeeld tref ik heel wat bedelaars aan. Ik ben enorm onder de indruk, want hier en daar zie ik mensen gewoon sterven op de stoep. Ook de koeien zijn heel mager. En je gelooft het niet, maar die lopen hier zomaar op de straat.	❑ Rio de Janeiro ☒ Calcutta ❑ Addis Abeba

☒ Congo
❑ Venezuela
❑ Frankrijk

❑ Ivoorkust
☒ Verenigde Arabische Emiraten
❑ Chili

☒ Canada
❑ Spanje
❑ Zuid-Afrika

VERSIE LERAARSKAMER

3 Nadenken over 'anders'-zijn

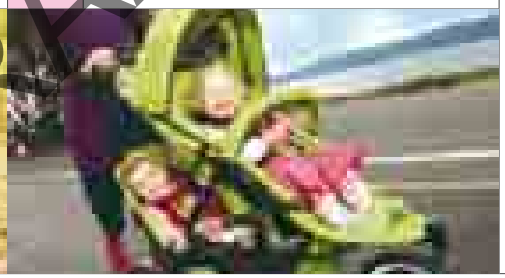
Sommige dingen doen de mensen in andere landen of streken anders dan bij ons. We vergelijken: wat gebeurt bij ons (O) of wat gebeurt in andere landen of gebieden (A) of in beide (OA)? Vul deze letters aan in kolom A.
Vul daarna in kolom B aan waarmee het anders-zijn te maken heeft. Kies uit deze woorden.
Doe daarna hetzelfde met de foto's.

primitief modern	klimaat	armoede welvaart	godsdienst	cultuur

	A		B
1a	A	Papa heeft zin in een dagje rust, maar dat zal niet voor vandaag zijn. De voorraad is op en hij moet dringend op zoek naar voedsel. Als de vangst goed is, zal iedereen tevreden zijn. Maar 't zal wel lukken. Papa is door de jaren heen een ervaren jager en visser geworden.	primitief modern
1b	O	Op vrijdagavond doet mama de inkopen in de supermarkt. Zij heeft een boodschappenlijstje gemaakt. Vooral diepvrieswaren zijn nuttig. Zo moet zij tijdens de week minder boodschappen doen.	
2a	O	Door de hevige storm van deze nacht zijn enkele dakpannen weggewaaid. Morgen komt de dakwerker alles herstellen. Hopen maar dat het vandaag niet te veel meer regent.	armoede welvaart
2b	A	Zelfs aan de lichte storm kon de woning niet weerstaan. Niet verwonderlijk als je weet dat die gebouwd werd met afgedankte golfplaten, gesprokkeld hout en metaalafval. Ook de buren stonden op straat zonder dak boven hun hoofd. Dan straks maar opnieuw aan de slag!	
3a	O	Bij een prachtig zomerweertje trok Greet met haar vriendin naar zee. Om 9.00 u. was het al 20 °C. Toch nam zij haar regenjas mee. In België weet je maar nooit.	klimaat
3b	O A	Het harde voorbereidende werk op het veld dreigde een maat voor niets te worden. De vruchten groeiden amper, want het had nu al welgeteld drie maanden niet meer geregend!	
4a	A	Naast het bord liggen een paar houten stokjes. Op het bord liggen vier rolletjes gevuld met rauwe vis en rijst. Rond de rijst is een blaadje gedroogd zeewier gewikkeld. Op tafel staan een flesje soyasaus en potje pasta van mierikswortel.	cultuur
4b	O	De ober brengt alles bij: een grote bord met fijne sneetjes gebakken rundsvlees, een kom met salade en tomaatjes en natuurlijk ook een grote portie lekkere frietjes.	

VERSIE LERAARSKAMER

5a	A	Op straat lopen monniken met een lang oranje kleed. Hun hoofd is kaalgeschoren. De mensen geven hen voedsel in potjes. De monniken maken een diepe buiging en nemen het voedsel mee naar hun klooster.	godsdienst
5b	O	Vooraan in de kerk staat er een blok met een gleufje in. Als je binnenkomt in de kerk kun je er enkele geldstukken in stoppen, maar dat hoeft niet. Het geld wordt gebruikt om de kerk te onderhouden.	
6a	A	Mannen dragen een lang kleed van lichte, witte stof. Op hun hoofd hebben ze een tulband en een doek gemaakt uit dezelfde stof. Aan hun voeten hebben ze puntige lederen pantoffels.	cultuur
6b	O	Hier hebben we mannequin Paul. Hij draagt een lichte, geruite broek met een felgroen gekleurd hemd van katoen. Daarboven zien we een licht vest, ook gemaakt van licht katoen. Zijn schoenen zijn comfortabel, zonder veters en beschikken over een buigzame zool.	

7a	A	**7b**	O	primitief modern
				
8a	O	**8b**	A	armoede welvaart
				
9a	O	**9b**	O A	cultuur
				

VERSIE LERAARSKAMER

4 Waarom komen mensen naar ons land?

Mensen komen om verschillende redenen graag naar ons land. Hieronder lees je een aantal situaties die je wel zult herkennen. Markeer eerst de sleutelwoorden. Kruis aan wat de mogelijke reden is.

1 Naast mijn oma woont een lieve jongen. Zijn naam is Gianni. Hij heeft een bruine huid en spreekt Nederlands zoals jij en ik. Hij is in België geboren, maar hij heeft nog veel familieleden in Italië. Hij spreekt trouwens ook een woordje Italiaans.

- ❑ Zijn familie is gevlucht uit Italië, omdat er daar oorlog heerst.
- ☒ Na de Tweede Wereldoorlog kwam zijn grootvader naar België om in de steenkoolmijnen te werken.
- ❑ Zijn ouders wilden wel eens in een ander land wonen en België vonden ze leuk en mooi.

2 In onze klas zit een jongen die Sergei heet. Hij spreekt niet zo goed Nederlands. Zijn ouders spreken enkel Albanees en daar begrijp je echt niets van. Sergei is een stille jongen die heel weinig durft te vertellen en veel zit na te denken. Ik denk niet dat hij het in onze klas heel fijn vindt.

- ❑ Sergei heeft een spraakgebrek en durft niet veel te praten.
- ❑ Zijn moeder huwde met een Belg en kwam zo naar hier wonen.
- ☒ Zijn ouders zijn op de vlucht voor de oorlog in Kosovo.

3 In onze voetbalploeg is Olivier de beste speler. Hij spreekt alleen Frans en gaat ook naar een Waalse school hier vlakbij. Zijn moeder kan wel goed Nederlands. Zijn pa spreekt Frans, maar heeft nu ook al een woordje Nederlands geleerd. Elk jaar gaat Olivier tijdens de zomervakantie een paar weken logeren bij zijn oma. Zij woont niet ver van de Franse Azuurkust.

- ☒ De mama van Olivier is gehuwd met een Fransman die daarna naar ons land is verhuisd.
- ❑ Olivier heeft veel lessen Frans gevolgd en spreekt nu enkel Frans.
- ❑ De papa van Olivier is samen met zijn gezin naar hier komen wonen om meer geld te verdienen.

4 Yoshi is een vriend van mij. Ik leerde hem kennen in de tekenacademie. Hij heeft pikzwart haar. Ik vind het grappig dat hij zo goed Nederlands spreekt. Hij overtroeft mij wel graag eens als hij Chinese tekens op een blad schrijft. Daar krijg ik kop nog staart aan. Op zondag ga ik met mijn ouders vaak bij Yoshi eten.

- ❑ De ouders van Yoshi zijn naar hier gevlucht, op zoek naar betere levensomstandigheden.
- ☒ De ouders van Yoshi kwamen op het idee om hier een Chinees restaurant uit te baten.
- ❑ De ouders van Yoshi kwamen naar België, omdat ze in hun land werden bedreigd.

VERSIE LERAARSKAMER

1 Waar ben jij al eens geweest?

Kruis aan waar je al eens bent geweest.
Laat ook één van je ouders en één van je grootouders hetzelfde doen.

ikzelf		papa of mama		opa of oma	
	de Belgische kust		de Belgische kust		de Belgische kust
	de Ardennen		de Ardennen		de Ardennen
	Verenigd Koninkrijk		Verenigd Koninkrijk		Verenigd Koninkrijk
	Frankrijk		Frankrijk		Frankrijk
	Nederland		Nederland		Nederland
	Italië		Italië		Italië
	Duitsland		Duitsland		Duitsland
	Oostenrijk		Oostenrijk		Oostenrijk
	Spanje		Spanje		Spanje
	Turkije		Turkije		Turkije
	Afrika		Afrika		Afrika
	Azië		Azië		Azië
	Amerika		Amerika		Amerika
Kun je nog verder aanvullen?					

2 Wat zie je in je straat, in je buurt, in je gemeente?

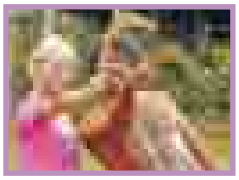
Kruis aan wat je in je straat, buurt of gemeente ziet.

	Chinees, Thais … restaurant		auto's met een vreemde nummerplaat
	een moskee		een synagoge
	mensen met niet-blanke huidskleur		mensen die een vreemde taal spreken
	huizen met schotelantennes		een asiel- of opvangcentrum voor vluchtelingen
	meisjes of vrouwen met een hoofddoek		een nachtwinkel

VERSIE LERAARSKAMER

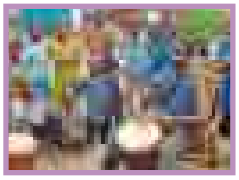
3 Heb je dit al eens gedaan?

Kruis aan welke dingen jij al eens gedaan hebt. Weet je ook waar ze vandaan komen? Vul het aan.

❑ **een boomerang gooien**

oorsprong (land of continent): Australië

❑ **tokkelen op een djembé**

oorsprong (land of continent): Afrika

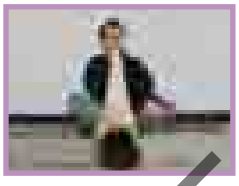
❑ **paella eten**

oorsprong (land of continent): Spanje

❑ **eten bij McDonald's**

oorsprong (land of continent): Amerika: Illinois

❑ **spelen op een didgeridoo**

oorsprong (land of continent): Noord-Australië

4 Nadenken over samenleven

Schrijf in een paar woorden en/of zinnen wat je ziet en denkt bij deze foto's.
Samenleven: lukt het of lukt het niet?

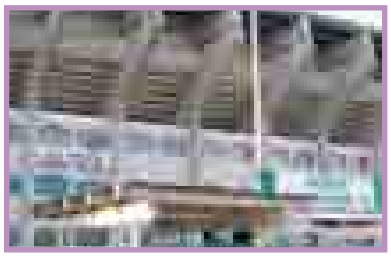

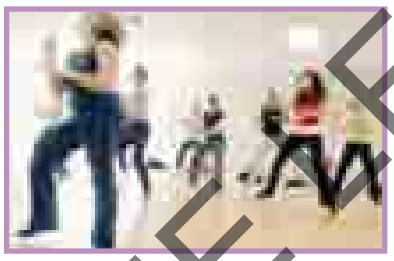

VERSIE LERAARSKAMER

5 Feit of mening?

Een politicus moet goed het onderscheid kunnen maken. Kruis aan.

	feit	mening
Bij Club Brugge spelen op dit moment zeven buitenlandse voetballers.	✗	
Yoda zit nog maar pas in onze klas. Die zal er wel niet te veel van terechtbrengen.		✗
Hoe mensen eruitzien, dat maakt me weinig uit.		✗
Ik zou niet graag in een grote Afrikaanse stad leven.		✗
In ons gemeentehuis kunnen immigranten terecht voor informatie bij een speciale dienst.	✗	
Duizenden Nederlanders wonen vlak over de grens in ons land.	✗	

VERSIE LERAARSKAMER

1 Voortaak: over groepen en hun afspraken

Kies vier momenten op een dag. Vul de tabel aan. Lees eerst het voorbeeld.

Datum:		
Moment van de dag	**Ik behoor nu tot deze groep**	**Ik volg deze afspraak**
7.30 u.	gezin	Wie klaar is met zijn ontbijt, stopt de afwas in de vaatwas.

VERSIE LERAARSKAMER

in de jeugdbeweging

in de sportclub

2 Goede afspraken maken goede vrienden

Als mensen op een goede manier willen samenleven, moeten afspraken gemaakt worden.
In de tabel staan enkele regels. Vul aan uit welk reglement ze zijn geplukt.
Vul telkens aan met een regel (b) die bij hetzelfde reglement past.

klasafspraken | bosreglement | basketreglement | schoolreglement

reglement sportclub | verkeers-reglement | gezins-afspraken | Europese wetgeving | Belgische wetgeving

regels		reglement
1a	Als papa of mama iets zeggen, spreken wij niet tegen.	gezinsafspraken
1b	_____ _____	
2a	Ik wandel enkel op de aangelegde paden en niet in de beplanting.	bosreglement
2b	_____ _____	
3a	Het is verboden te roken in alle openbare gebouwen.	Europese wetgeving
3b	_____ _____	
4a	Wij laten geen afval achter in de kleedkamers.	reglement sportclub
4b	_____ _____	
5a	Alle Belgen van 18 jaar en ouder moeten tussen 8.00 u. en 13.00 u. naar het stembureau.	Belgische wetgeving
5b	_____ _____	
6a	Een wedstrijd wordt gespeeld tussen twee teams van elk vijf spelers.	basketreglement
6b	_____ _____	

VERSIE LERAARSKAMER

7a	Wekelijks zijn er twee leerlingen die in de speeltijd het bord schoonmaken.	klasafspraken
7b	_____ _____	
8a	De speeltuigen naast het afdak zijn enkel voor de kleuters bestemd.	schoolreglement
8b	_____ _____	
9a	De bestuurder en de passagiers van auto's die aan het verkeer deelnemen, moeten de veiligheidsgordel dragen, op de plaatsen die ermee zijn uitgerust.	verkeersreglement
9b	_____ _____	

3 Afspraken moeten worden gecontroleerd

Wie voert in onderstaande situaties de controle uit? Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

gemeente

scheidsrechter

politie

boswachter

ouder - leerkracht

beheer van spoorwegen

sociale controle

leiders, leidsters

VERSIE LERAARSKAMER

1 Conflicten hebben minstens twee partijen

Bij een conflict zijn er altijd minstens twee partijen. Vul aan welke partijen bij deze situaties betrokken zijn.

	partij 1	partij 2
1 In de textielfabriek is het al een tijdje onrustig. De arbeiders zijn ontevreden, omdat hun loon te laag is. Vandaag is er staking en gaat bijna niemand aan het werk.	arbeiders	bestuur
2 In de lessen Nederlands bakt Brian er niets van. Gisteren moest hij de les verlaten. Vandaag had hij zijn huistaak niet af. Bij een volgende verwittiging moet hij naar de directeur. In de andere lessen verloopt alles nochtans goed.	Brian	leerkracht Nederlands
3 Eergisteren was Brecht te laat thuisgekomen zonder te verwittigen. Mama zag dat nog door de vingers. Maar papa maakte zich heel boos. Sindsdien hebben ze nog geen woord gezegd tegen elkaar. Lies vindt dat heel vervelend.	Brecht	mama papa
4 Op de speelplaats hebben we met onze klas een vaste strook om te voetballen. Sinds enige tijd komt ook het vierde leerjaar daar spelen. Wij vinden dat niet leuk. Dries en Tarek hebben er al voor gevochten. Elke dag is er ruzie.	onze klas	vierde leerjaar
5 Door de buren werd een klacht neergelegd omdat er op het speelplein geluidsoverlast was. Daarop heeft de burgemeester het speelplein voorlopig gesloten. Met de vakantie voor de deur viel dat niet in goede aarde. Boze ouders organiseerden dan ook een protestmars.	ouders van kinderen op speelplein	buurtbewoners

VERSIE LERAARSKAMER

2 Conflictsituaties oplossen

Hieronder staan enkele conflictsituaties beschreven. Bespreek even of je een goede manier vindt om die op te lossen. Noteer enkele sleutelwoorden in jullie oplossing.

1 Youri speelt in een voetbalclub bij de knapen. Dit jaar is er een A-ploeg en een B-ploeg. In de A-ploeg spelen de beste spelers. Youri werd in de B-ploeg opgedeeld. Dat zint hem niet. Gisteren ging hij daarom niet naar de training. Volgende week is hij van plan om dat ook niet te doen.
2 Vorige week kreeg Maïka in de turnles een uitbrander van de leraar, omdat zij niet het juiste turnpak bij zich had. Mama wil er echter geen kopen, omdat ze er één over heeft van Lisa. Maïka zegt nu telkens dat ze buikpijn heeft. Zo hoeft ze niet meer naar de turnles.
3 Al het hele schooljaar wordt Brecht gepest door de klasgenoten. Dries heeft het erg op hem gemunt en de anderen doen er maar aan mee. Ze zijn een beetje bang van Dries, omdat hij zo groot en sterk is. Een paar meisjes zouden dat graag oplossen, maar weten niet echt hoe eraan te beginnen. Ik denk niet dat de juf er echt van op de hoogte is.
4 Martina is een nieuw meisje in onze klas. Ze spreekt amper Nederlands. Als de juf iets vraagt, begrijpt zij het soms niet. Dan gaat iedereen aan het lachen. Martina is de laatste dagen vaak afwezig op school. Ik weet van haar buur dat zij niet ziek is, maar gewoon thuisblijft.

VERSIE LERAARSKAMER

3 Conflicten in de krant

Volg enkele dagen de krant of blader eens in een tijdschrift.
Zoek een voorbeeld van een opgelost en een niet-opgelost conflict. Knip de titel en/of de foto ervan uit en kleef die op deze pagina van je werkkatern.

VERSIE LERAARSKAMER

Herhaling

1 *Wat is de **oorzaak**, wat is het **gevolg**? Noteer deze twee woorden op de juiste plaats in de tweede kolom.*

We moeten dagelijks heel wat afspraken en regels naleven.	gevolg
Bijna op elk moment van de dag behoren we tot een groep.	oorzaak
In een Afrikaans land grijpen twee vijandige groepen naar de wapens.	oorzaak
Grote groepen vluchtelingen stromen toe in de kampen.	gevolg
In onze maatschappij zie je allerlei zaken uit vreemde culturen.	gevolg
Mensen en dingen gaan nu veel makkelijker dan vroeger de wereld rond.	oorzaak

2 *Vraag en antwoord. Bedenk een vraag waarop dit het antwoord kan zijn.*

bv. • **Vraag**: Waarom zegt men wel eens: 'Afstanden bestaan niet meer.'?

Antwoord: Omdat het alsmaar makkelijker wordt om de wereld rond te reizen.

• **Vraag**: Waarom vluchten sommige mensen naar ons land?

Antwoord: Omdat ze in hun eigen land in de grootste armoede moeten overleven.

3 *Geef het juiste woord. De letter in het vette hokje zet je onderaan in het hokje bij het juiste cijfer.*

1 Een plan om pesten op school te voorkomen is een a N T I P E **S** T P L A N.

2 Wie in een ander land gaat wonen, noemen we een m I G R **A** N T.

3 Iedere sport heeft zijn eigen r E G L E **M** E N T.

4 Wie naar een ander land trekt om er te werken is een g A S T A R B **E** I D E R.

5 Wanneer mensen of groepen het helemaal niet eens zijn, dan krijg je vaak een c O **N** F L I C T.

6 Je bent Belg, Fransman, Turk ... Dat is je n A T I O N A **L** I T E I T.

7 Wat je denkt over iets of iemand, dat is je eigen m **E** N I N G.

8 In ons land mag je in geen enkel openbaar gebouw roken. Dat is een algemeen r O O K **V** E R B O D.

9 Wanneer je iemand waardeert, dan toon je r **E** S P E C T.

10 Heb jij al ergens een tegel tegen z I **N** L O O S geweld gezien?

S	A	M	E	N	L	E	V	E	N
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

is een WERKwoord!

VERSIE LERAARSKAMER

Studiewijzer

Lees, markeer en kruis aan.	OK Dit ken ik. Dit begrijp ik.
1 Ik ken en begrijp de volgende begrippen: primitief, modern, sloppenwijk, gastarbeider, immigrant, migrant, maatschappij, samenleving, godsdienst, cultuur, feit, mening, reglement, overtreding, rechtbank, conflict, geweldloos, zinloos. *Tip: Zoek de woorden op in het werkkatern en het bronnenboek en zorg dat je ze kunt verklaren.*	❑
2 Ik kan zeggen of iets een mening of een feit is. *Tip: Bekijk nog eens opdracht 5 op pagina 8 in het werkkatern. Zorg dat je goed het onderscheid tussen feit en mening begrijpt.*	❑
3 Ik kan van zaken zeggen of zij bij ons of in andere streken, landen ... voorkomen. Ik kan ook aanduiden waarmee dat te maken heeft. *Tip: Bij deze vraag mag je straks je boeken gebruiken. Dit hebben we gedaan in opdracht 3 op pagina 3 in het werkkatern. Zorg dat je dat goed begrijpt. Lees ook pagina 37 en 38 in het bronnenboek.*	❑
4 Ik kan een reden aanduiden waarom iemand naar ons land is gekomen. *Tip: Bij deze vraag mag je straks je boeken gebruiken. Bekijk nog eens opdracht 4 op pagina 4 in het werkkatern. Begrijp je dat? Lees ook pagina 37 en 38 in het bronnenboek.*	❑
5 Ik kan aanduiden wat we in onze maatschappij nog niet zo lang hebben overgenomen uit een andere cultuur. *Tip: Bij deze vraag mag je straks je boeken gebruiken. Herneem opdracht 2, 3 en 4 op pagina 6 en 7 in het werkkatern. Lees ook pagina 39, 40, 41 en 42 in het bronnenboek.*	❑
6 Ik kan zeggen tot welke groep ik in een bepaalde situatie behoor. Ik kan een voorbeeld geven van een afspraak in die groep en ik kan aangeven wie er de controle doet. *Tip: Bij deze vraag mag je straks je boeken gebruiken. Het gaat over opdracht 1, 2 en 3 op pagina 9, 10 en 11 in het werkkatern. Lees ook pagina 43, 44, 45 en 46 in het bronnenboek.*	❑
7 Ik kan bij een conflict - zeggen over welke partijen het gaat; - een geweldloze oplossing voorstellen. *Tip: Herneem pagina 47, 48 en 49 in het bronnenboek. Herlees opdracht 1 en 2 op pagina 12 en 13 in het werkkatern.*	❑

Wat ik moet **kennen**, moet ik eerst begrijpen en dan enkele keren opzeggen, opschrijven, tekenen ... tot ik het uit mijn hoofd ken. Dat wil zeggen: ik kan het opschrijven of zeggen zonder hulp. Dat is zo voor **1 en 2**.
Wat ik moet **kunnen**, moet ik vooral begrijpen. Dat wil zeggen: stel dat juf of meester iets vraagt dat daarop lijkt, dan kan ik dat oplossen. Dat is zo voor **3 tot en met 7**.
Ik noteer wat ik nog niet begrijp en vraag het straks in de klas.

VERSIE LERAARSKAMER

Herdruk 2012/64
ISBN 978 90 4860 697 9 - **K.B.** D/2010/0147/216 - **Bestelnummer** 60 1010 454 - **NUR** 193
Verantwoordelijke uitgever die Keure, Kleine Pathoekeweg 3, 8000 Brugge - **H.R. Brugge** 12.225
© Copyright die Keure, Brugge
9 789048 606979